مسئوولیت متن و شکل بدوش نویسندهٔ مضمون میباشد، عقیدهٔ نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاین نمی باشد

انجینر داؤد اڅک ۲۰۲۱/۰۳/۱۴

جبهه په سیاست کي

که څه هم چي د تاریخ په څپو کي د ټولنیزو ناخوالو او مظالمو پر ضد پاشلي سیاسي مبارزې سوي او د فرانسي په شان انقلابونه ئې بریالي کړیدي خو بریا ئې ځکه تلپاتې نه وه چي منظم تشکُل، انتخابي رهبري او د ټولنیزو شرایطو سره سمه برنامه ئې نه لرل. پدې خاطر چي مبارزه هدفمنده وي او پایلې ئې ملموسي او دوامداره وي نو طبعي ده چي سیاسي جوړښتونو ته ضرورت دی. له همدې کبله کله چي د ۱۹ مي پیړۍ په پای کي د احزابو ایجاد پیل سو نو مبارزې هم منظم او سازماني شکل غوره کړ. یعني سیاسي ټولنو خپلو اهدافو ته د رسیدو لپاره د سازمان، حزب، ائتلاف او جبهې په شان جوړښتونه رامنځته کړل چي نوموړي جوړښتونه په معینو ټولنیزو شرایطو کي د ضرورت پر بنسټ په یوه ټولنه کي شکل اخلي.
پدې خاطر چي سیاسي ګرداونه خپلو اهدافو ته په بریالیتوب سره ورسیږي نو لازمه ده او شاید و باید چي د ټولنیزو شرایطو سره سم خپل سیاسي وسایل هم ولري څو وکړای سي چي خپله مبارزه په بریالیتوب سره ګړندۍ مخته بوزي. سیاسي اهدافو ته د رسیدو لپاره د وسایلو له جملي څخه مهمه وسیله سیاسي پوهه ده. یعني سیاسي علم موږ ته دا راښیي چي څنګه سیاسي قدرت ته ورسیږو او څنګه کولای سو چي د خپل ولس په ملګرتیا او همکاري باندي خپل سیاسي قدرت وساتو. اهدافو ته د رسیدو لپاره بله مهمه وسیله سیاسي جوړښت (سازمان، حزب، ائتلاف او جبهه) ده. د بحث د ښه سپړلو لپاره به بده نه وی چي پر نوموړو مفاهیمو باندي جلا جلا باندار وکړو.

۱ - سازمان

د سازمان او حزب په تعریف کي ډیر توپیر نه لیدل کیږي خو په شکلي لحاظ ئې فرق دادی چي حزب په مشخص ډول په ټولنه کي سیاست کوي اما سازمان کیدای سي چي هم نړیوال وي او هم مدني جوړښتونو ته سازمان وویل سي. لکه د ملل متحد سازمان، د بشري حقوقو سازمان، د هوا پیژندي نړیوال سازمان او داسي نور. سازمان بیل بیل تعریف سویدی.
د ساري په ډول امریکایي ټولنپوه تالکوت پارسونز Talcott Parsons سازمان داسي تعریفوي:
(سازمان هغه ټولنیز واحد دی چي په قصدي ډول جوړیږي څو ځانګړي اهداف تر لاسه کړي).
بروس کوئن Bruce Cohen امریکایي وایي چي:
(رسمي سازمان د خلګو هغه ډلي ته ویل کیږي چي یوه ډیر مشخص هدف ته د رسیدو لپاره خپل کوښښونه سره همږغي کړي).
زما په اند سازمان د همفکرو خلګو هغه ټولګه ده چي کله سیاسي او کله مدني ځانګړي اهداف تعقیبوي او د مشخصو اصولو درلودونکی وي.

۲ – حزب

حزب عربي کلمه پیژندل سویده چي د ډلي، جمع، دسته، او سیاسي تشکیلاتو په معنا دی. حزب یا ګوند هم بیل بیل تعریف سویدی خو زه ئې داسي تعریفوم: حزب هغه سیاسي جوړښت دی چي د ځانګړو او ګډواهدافو لپاره د معینو اصولو او تشکیلاتو په چوکاټ کي ګډه او دوامداره مبارزه کوي چي مقصد ئې په حکومت کي قدرت، بدلون یا پر حکومت باندي اثر ښندنه ده.

۳ – ائتلاف

ائتلاف Coalition په لغوي لحاظ د اتحاد، اتفاق، موافقت او یوالي په معنا دی خو په اصطلاح کي ځانګړي هدف ته د رسیدو لپاره مؤقت یوالي ته ائتلاف ویل سویدي. ائتلاف کیدای سي چي په یوه ټولنه کي د سیاسي جوړښتونو یعني د سیاسي احزابو او سازمانو لخوا رامنځته سي یا هم کیدای سي چي د څو هیوادو تر منځ نړیوال ائتلاف وسي خو په ټوله کي ائیلاف په یوه خاص سیاسي حالت کي د یوه مشخص او ګډ هدف لپاره شکل اخلي.

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکاری ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکني د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکي په ځیر و لولئ

پدې معنا چې: احزاب، سازمانونه یا هیوادونه په ځانګړو ټولنیزو یا نړیوالو حالاتو کې د ضرورت پر بنسټ یوه ګډ هدف ته د رسیدو لپاره ائتلاف کوي یعنې اتحاد کوي. دغه اتحاد یا یوالی تر هغه وخته پورې دوام کوي څو ائتلاف خپل نهایي، ګډ او معین هدف ته ورسیږي. کله چې ائتلاف هدف ته ورسید بیا نو هر حزب یا هر هیواد پرخپله لاره ځي. د ساري په ډول بین المللي ائتلاف دی په ګران افغانستان کې چې موخه ئې د تروریزم له منځه وړل دي. سیاسي احزاب هم د یوه مشخص هدف لپاره په یوه ائتلاف کې یوځای کیږي کله چې هدف تر لاسه سو بیا نو هر ګوند پر خپله لار ځي.

۴ – جبهه

په عربي کې مخ یا تندي ته جبهه وایي خو په نظامي ادبیاتو کې د جنګ لومړۍ کرښه یا د جنګ ډګر ته جبهه ویل کیږي. اما په سیاسي ترمینولوژی کې ائتلاف ته ورته جوړښت دی چې څو سیاسي حزبه یا سازمانونه یوه ګډ او ځانګړي هدف ته د رسیدو لپاره پر یوه ګډ پلاتفورم باندې هوکړه کوي. کله چې جبهه خپل مشترک هدف ته ورسیدل بیا نو هر حزب او سازمان د ائتلاف په شان پر خپله لار باندې ځي. خو د جبهې او ائتلاف تر منځ لږ توپیر سته او هغه داچې:

ائتلاف عموماً تر هغه وخته پورې یو موټی پاته وي څو چې خپل هدف ته په ګډې ډول نه وي رسیدلی او که چیرې یوه عضوه هدف ته تر رسیدو مخکې د ائتلاف څخه وزي باید خپل دلایل ولري خو جبهه داسې نده. په جبهه کې کیدای سي چې هدف پر برخو یا پړاونو باندې وویشل سي او د جبهې اعضاوي کولای سي چې د جبهې سره تر یوې برخې پورې یا تر یوه پړاو پورې ملګري وکړي او وروسته خپله لار جلا کړي. د ساري په ډول که په یوه هیواد کې د دولت (اجرائیه قوه، مقننه قوه، قضائیه قوه) د تعویض لپاره د سیاسي ګوندونو یوه جبهه ایجادیږي نو د جبهې یوه عضوه یعني حزب یا سازمان کولای سي چې صرف د دولتي واکمن (صدراعظم یا رئیس جمهور) تر لیري کیدو پورې د جبهې سره پاته سي وروسته جبهه پریږدي او یا کیدای سي چې د ټول حکومت تر بدلون پورې په جبهه کې پاته سي. یعني حتمي نده چې یو حزب یا سازمان دې په جبهه کې تر پایه پاته سي.

اوس مهمه داده چې جبهه باید د چا ترمنځ جوړه سي؟

جبهه او ائتلاف یوه ګډ او مشخص هدف ته د رسیدو لپاره باید د هغو احزابو او سازمانو تر منځ شکل واخلي کوم چې بیلې برنامې او بیل بیل اهداف لري خو هغه احزاب او سازمانونه چې یو شانته فکر کوي، مشابه برنامې لري صرف په شمیرو کې ئې فرق وي، ګډ اهداف او مشترک مکانیزم لري، حتا مشترکه ایدیالوژي لري او د یوې مور اولاده وي هغه باید اصولاً په ګډ او واحد حزب کې سره راټول سي نه جبهه یا ائتلاف کې. د داسې ګوندو لپاره چې هر څه ئې مشابه وي د جبهې مطرح کول یا په جبهه کې راټولیدل نداچې ستره سیاسي اشتباه ده بلکه د طلایي وخت ضیاع هم ده. پدې خاطر چې ددوی په منځ کې په تیؤریک لحاظ هیڅ داسې څه نسته چې دوی دې دي یو دبل څخه لیري او جلا فعالیت وکړي.

مګر هو: یو لوی او قوي دښمن په منځ کې سته چې دوی هیڅکله نه پریږدي چې تر یوه چتر لاندې په یوه واحد حزب کې ګډه، اصولي او ملي مبارزه وکړي. دغه لوی او خطرناکه دښمن کومه بیګانه پدیده نده بلکه د سیاسینو خپله خود خواهي یا ځان غوښتنه ده چې د مؤقف، مقام او شهرت د کسب لپاره ئې د سیاسینو څخه ارام اخیستی دی.

پایله داچې: هغه سیاسیون چې ولس او هیواد ته ږمن او صادقه نه وي، خپلې شخصي او سکتړستې ګټې تر ملي ګټو او مصالحو مهمې بولي په هر سیاسي فورم کې چې سره ټول سي یوالی به ئې بې ثباته او اتحاد به ئې د روښکې وي.

په درنښت

سرچینې: انلاین ډیکشنري ابادیس

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بنې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په ځیر و لولئ